

ESPAI D'OPINIONS**Nº162**
Maig 2012**Pere Albertí Huguet****Economista**

ADAM SMITH, ELS VALORS I L'ECONOMIA

La visió històrica és un element que s'ha de tenir en compte en qualsevol anàlisi que es vulgui fer sobre la realitat econòmica entre altres coses perquè ajuda a relativitzar, i en la mesura que sorgeixen coincidències o divergències ens poden indicar camins que convindria explorar i d'altres que s'han de descartar. La recurrència dels cicles econòmics de crisi i sobre tot la seva freqüència són ja, en si mateixos importants per seguir un mètode. Els problemes complexos necessiten solucions racionals. En una època de confusió i canvi com va ser el Renaixement, Descartes amb la seva obra "*Discurso del Método*" marcà les bases del pensament científic actual. Potser que la situació convulsa que vivim sigui un punt d'inflexió a partir del qual es reprenquin els valors com a referents.

Les idees econòmiques, en temps passats, ja havien contemplat els comportaments ètics. El filòsof Aristòtil a la seva obra *Ètica Nicomaquea* manifestà que la política ha d'utilitzar les ciències- incloent l'economia- per assolir allò que ha de ser bo per a la persona humana. És cert que el sistema de viure, en temps d' Aristòtil, res no tenia a veure amb els moments actuals, però els principis que inspiren les actuacions de les persones, aqueixos, perduren.

Adam Smith, professor de filosofia moral, és així mateix el primer economista modern. En el seu primer llibre "*La teoría de los sentimientos morales*"(1759) i després en "*La riqueza de las naciones*"(1776) , considera els valors com elements indiscutibles dels comportaments econòmics. Encara que afirma la defensa del propi interès abans que els sentiments humanitaris, i "la mà invisible" en els intercanvis, manté alhora, que és el sentiment de "simpatia"- l'empatia- el que produeix integració social; i la justícia la que ha de ser compatible en l'intercanvi del mercat.

A partir dels anys vuitanta del segle XX el corrent dominant i gaire bé exclusiu de la ciència econòmica, és el que contempla els fets econòmics desvinculats de l'ètica dels comportaments. Aquest paradigma s'ha generalitzat en les polítiques econòmiques que han aplicat els governs, marcades per l'idea

inamovible de *l'estabilitat*, amb absència d'evolució i crítica, i amb l'objectiu prioritari de l'enriquiment, per sobre d'altres.

Des de el Crack del 29 -la Gran Depressió- fins a la Gran Recessió de l'any 2008, contam catorze episodis de crisi, la major part dels quals produïts per l'economia financera. I de mitjana, cada cinc ó sis anys ressorgeixen afectant de forma distinta els països. La recessió actual, està instal·lada en tot l'àmbit europeu, encara que de forma desigual, conseqüència de les diverses estructures productives i financeres.

Paral·lelament aquesta recessió ve emmarcada en una Europa que no està "acabada", perquè no s'han aconseguit nivells de solidaritat política que permetin actuar de forma unitària i federal als estats membres, impossibilitant la aplicació polítiques monetàries per fer front a l'actual crisi.

En aquest sentit, en la Europa perifèrica, es fa més palesa la preponderància de pagar els dèficits públics abans que activar les economies productives i pels resultats no sembla que aquest sigui el camí, malgrat que resultaria més equitatiu i evident per a la ciutadania, que les transaccions financeres fossin la que suportessin el pes de les imposicions fiscals per generar bona part dels ingressos que els estats necessiten per injectar a l'economia real. Aquesta mesura hauria d'anar acompanyada de la recerca i localització dels fraus fiscals, de les inversions financeres opaques, de les empreses "armades" i de tot el sector d'activitats submergides.

Aquestes consideracions tornen a plantejar una qüestió clau, que ara mateix no té com a prioritari el pensament dominant de la teoria econòmica i que consisteix en que els estats sobirans han de representar el paper de "àrbitre" dins les economies, recuperant l'objectiu prioritari del benestar col·lectiu, la qual cosa està directament vinculada amb la ètica i l'equitat.